

Využitie starých a krajových odrôd pri zakladaní ALS v regióne Podpoľania

Bruno Jakubec, 17.6.2025

PRÍRODOVEDECKÁ FAKULTA
Univerzita Komenského
v Bratislave

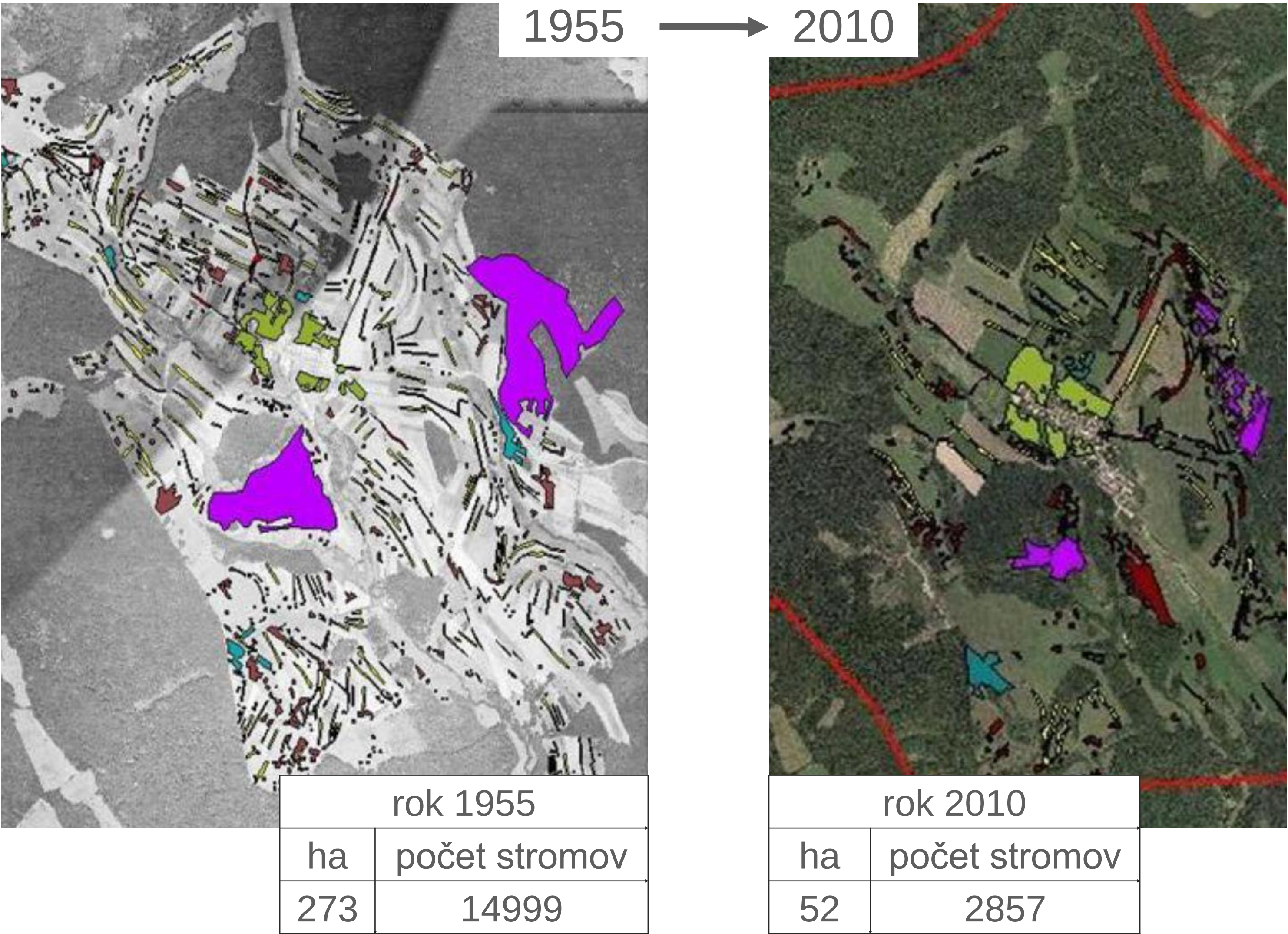
brumburiak@gmail.com

0907 233 730

Projekt LIFE - IP NATURA 2000 SVK (LIFE19 IPE/SK/000003) je financovaný zo zdrojov Európskej únie v rámci programu LIFE a zo štátneho rozpočtu SR prostredníctvom MŽP SR.

1. HOSPODÁRSKY POTENCIÁL KRAJINY

obec Žibritov

Zistený a predpokladaný výskyt ovocných drevín v štruktúrach NDV v k.ú. Žibritov

1. HOSPODÁRSKY POTENCIÁL KRAJINY

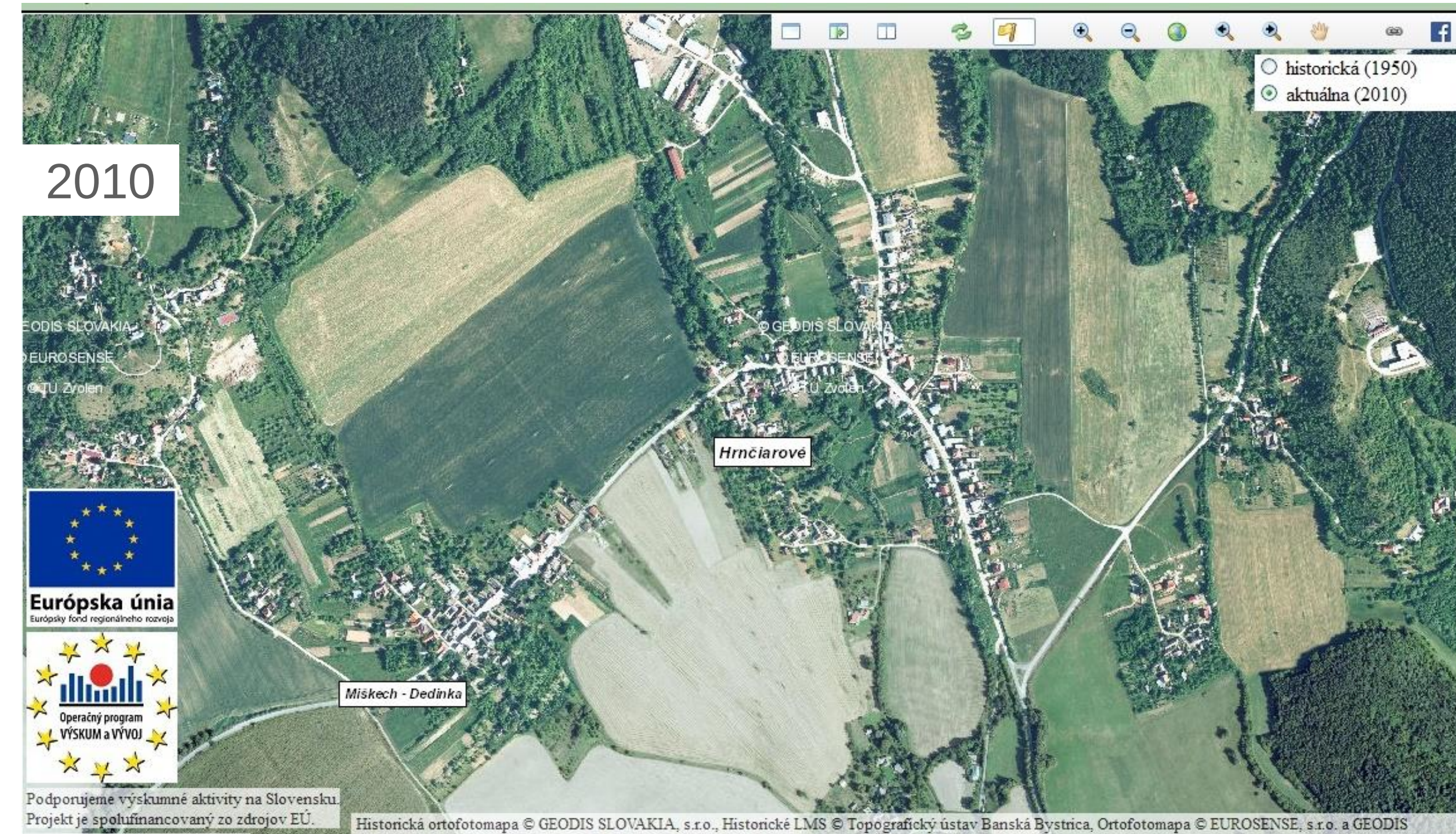
Bošácka dolina

V 1. polovici 20. storočia sa Bošáckej doline vyprodukovalo ročne **37 ton** sušeného ovocia a **28 000 litrov** pálenky.

1. HOSPODÁRSKY POTENCIÁL KRAJINY

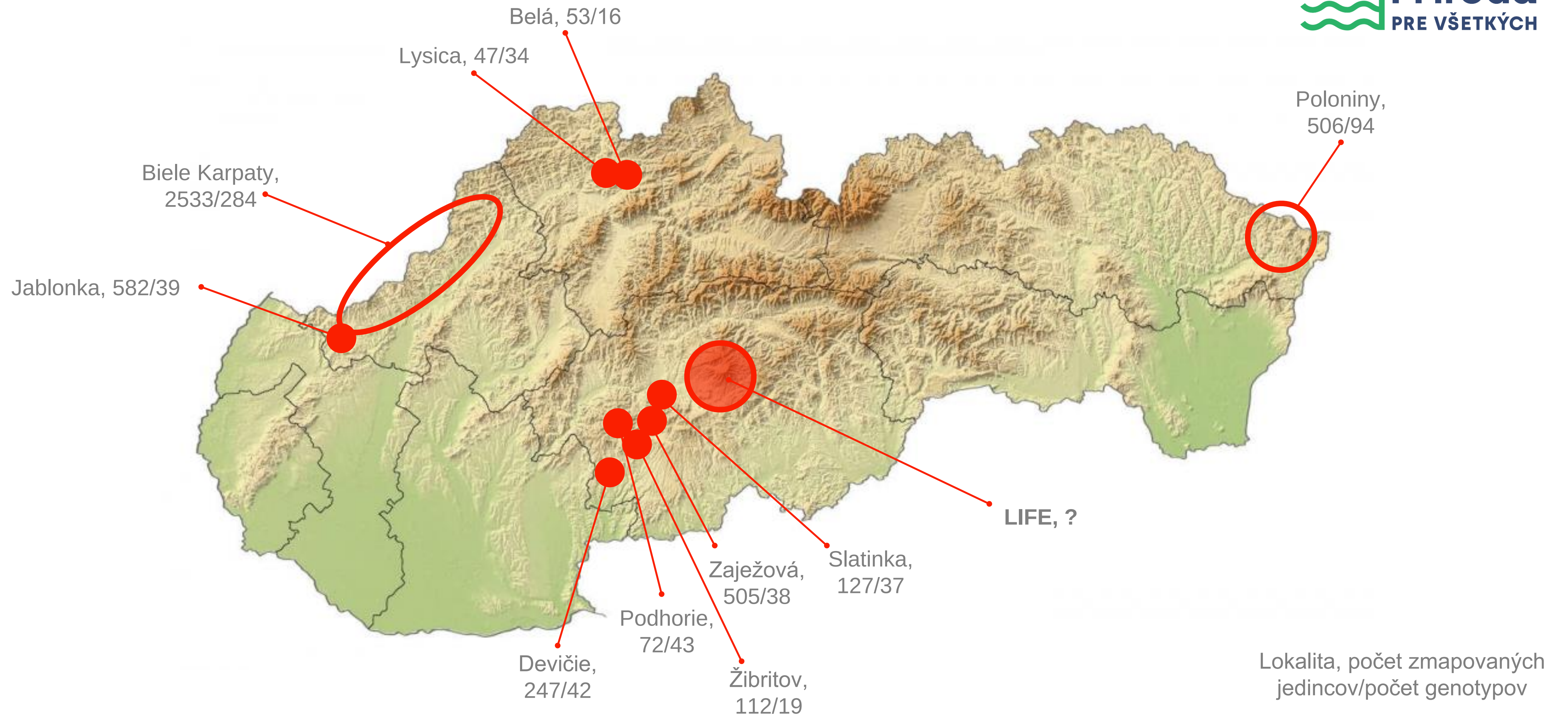
nenaplnené očakávanie

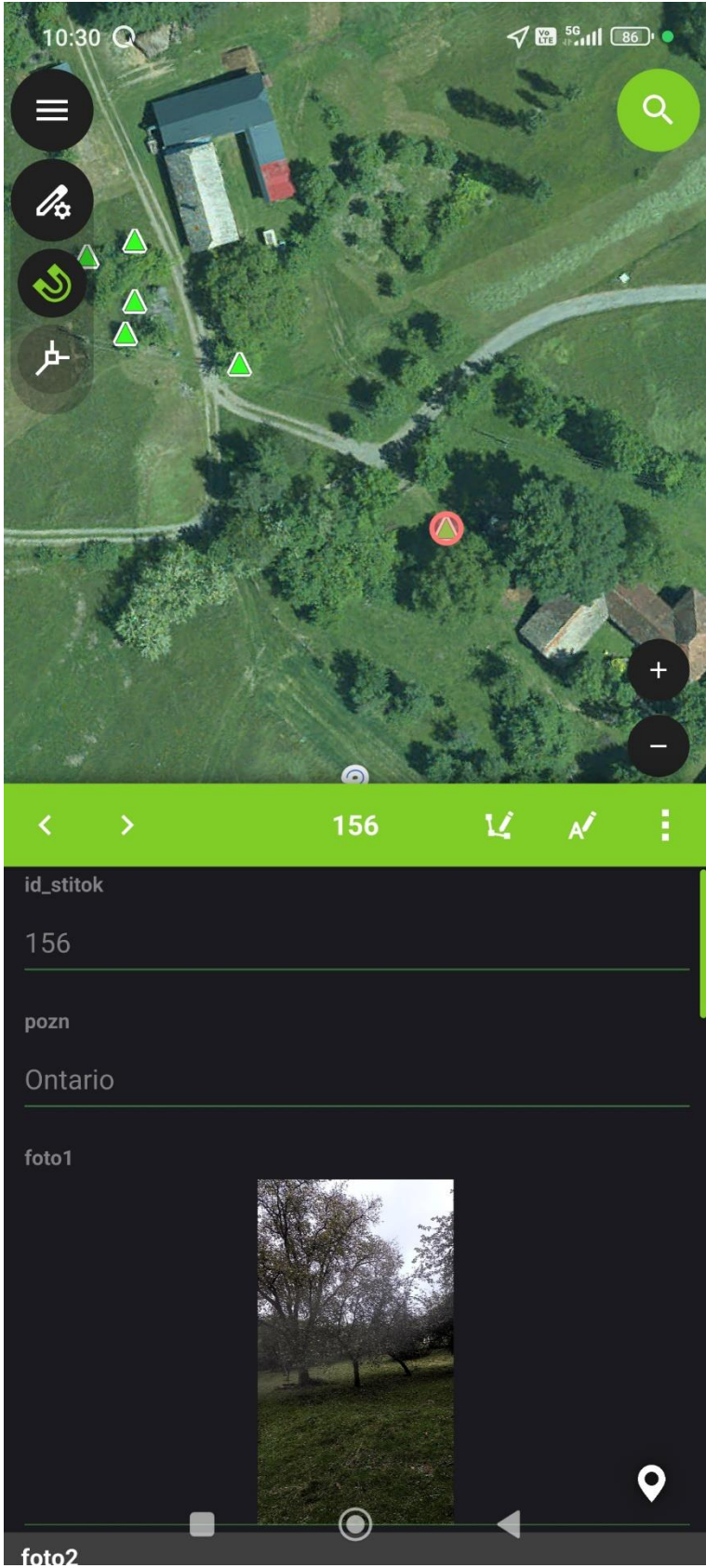
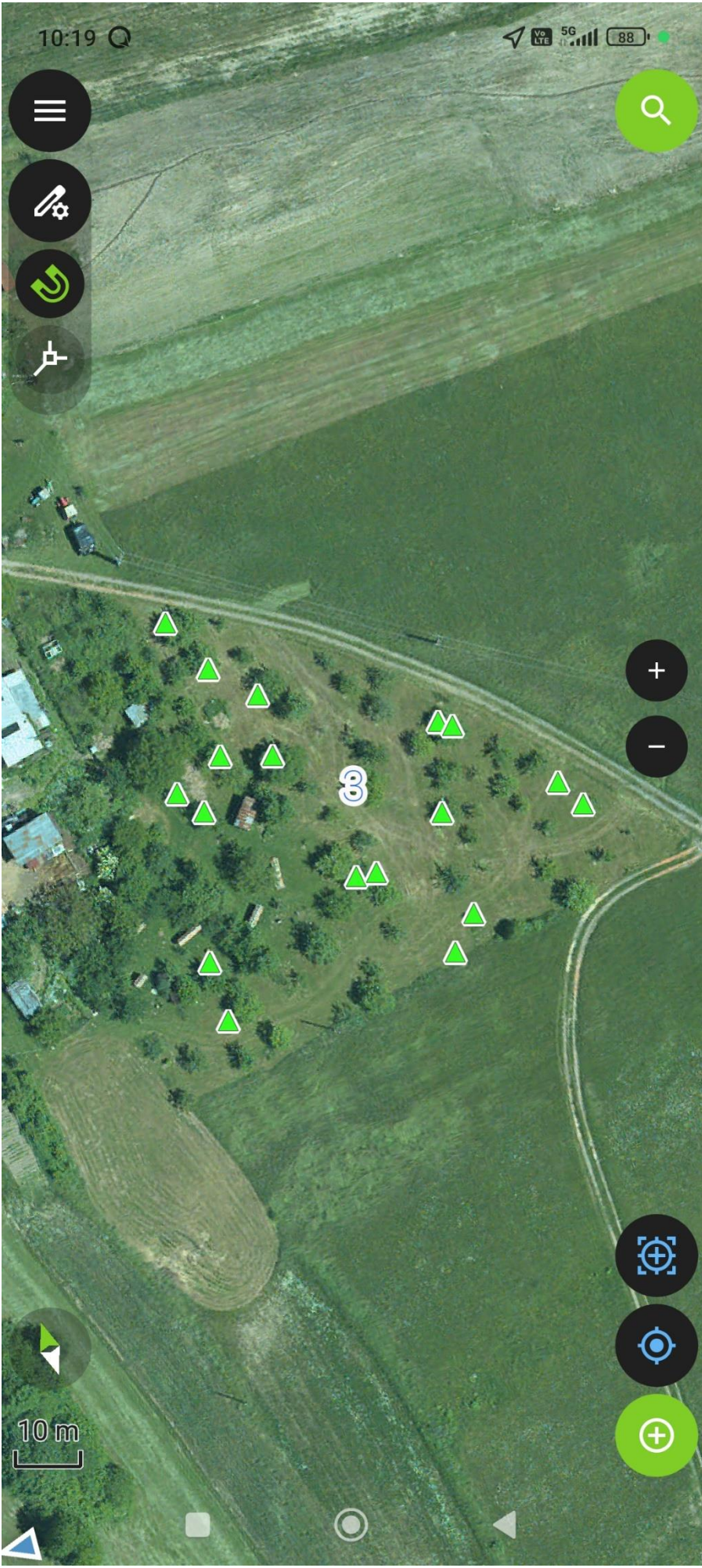
Vývoj kultúrnej krajiny od roku 1950 po súčasnosť. Hrnčiarové, Miškech Dedinka

<https://mapy.tuzvo.sk/HOFM/>

2. STAV POZNANIA PROBLEMATIKY STARÝCH A KRAJOVÝCH ODRŮD NA SLOVENSKU

3. SITUÁCIA V ZÁUJMOVOM ÚZEMÍ

Mapovanie 2021, 2022, 2024

3. SITUÁCIA V ZÁUJMOVOM ÚZEMÍ

	jablone	hrušky	spolu
počet zmapovaných jedincov	701	252	953
počet starých odrôd	82	34	116
počet krajských odrôd	37	14	51
neurčené genotypy a iné	90	36	126

3. SITUÁCIA V ZÁUJMOVOM ÚZEMÍ

„štandardné“
odrody

Jablone (79)

Ananásová reneta	Landsberská reneta
Astrachán biely	Lebelovo
Astrachán červený	Lecar
Banánové zimné	Libernáč vinický
Batul	Londýnske
Baumannova reneta	Lord Lambourne
Bernské ružové	Macoun
Biesterfeldska reneta	Malinove holovouske
Blenheimské reneta	Malvazinka
Boikovo obrovské	Matkino
Borovinka	McIntosh
Boskoopské	Mio
Boskoopské červené	Multhauptova reneta
Cár Alexander	Nathusiovo holubie
Cellini	Oldenburgovo
Citrónové zimné	Ontario
Croncelské	Panenske ceske
Čistecké lahôdkové	Parkerovo
Daňkovo	Parména letná
Gascoygneho šarlátové	Parména šarlátová - neisté určenie
Gdanský hranáč	Parmena zlatá zimná
Gloster	Peasgoodovo
Golden Delicious	Priesvitné letné
Grahamovo	Red Delicious
Gravštínske	Ribstonské
Grimesovo zlatožlté	Solivarske uslachtile
Harbertova reneta	Spartan
Hontianska končiarka	Stark earliest
Idared	Starking
Jeptiška	Strymka
Jonathan	Sudetská reneta
Kalvil biely	Syrecek uhřetický
Kalvil červený jesenný	Šampion
Kanadska reneta	Ušľachtilé žlté
Kardinál pasikavý	Viliamovo
Kids orange	Watervlietske mramorované
Komsomolec alebo Rudý Standard	Wealthy
Kožená reneta zimná	Zlepšené Panenské
Krasokvet žltý	Zvonkové

Hrušky (34)

Amanliská
Bacquetova maslovka
Boscova fľaša
Dielova maslovka
Dvorná maslovka
Špinka
Boscova fľaša
Clappova
Giffardova
Guyotova
Hardenpotova
Hardyho maslovka
Charneuska
Konferencia
Kongresovka
Lucasova
Madam verte
Madame Treyve
Merodova maslovka
Meurisova zimná
Naghinova
Parizanka
Pastornica
Pitmastonská
Poiteau
Salisburyho
Sixova
Solanka
Solnohradka
Sommer apoteke birne
Sterkmanova
Špinka
Williamsova
Windsorska

3. SITUÁCIA V ZÁUJMOVOM ÚZEMÍ

z najbežnejších odrôd

odroda		zmapovaný počet
1	Hontianska končiarka	81
2	Jonathan	50
3	Kardinál pasikavý	47
4	Matkino	25
5	Boskoopské	20
6	Parmena zlatá zimná	18
7	Croncelské	16
8	Biesterfeldska reneta	14
9	Priesvitné letné	14
10	Spartan	13
11	Krasokvet žltý	12
12	Ontario	12

odroda		zmapovaný počet
1	Pastornica	27
2	Windsorská	17
3	Hardyho maslovka	14
4	Charneuska	12
5	Kongresovka	11
6	Merodova maslovka	10
7	Konferencia	9
8	Parížanka	8
9	Amanliská	6
10	Clappova	6
11	Boscova fl'aša	5
12	Dielova maslovka	4

3. SITUÁCIA V ZÁUJMOVOM ÚZEMÍ

popis „krajoviek“

4. AKTIVITY PROJEKTU PRE ZÁCHRANU GENOFONDU

výsadba aleje v meste Hriňová

4. AKTIVITY PROJEKTU PRE ZÁCHRANU GENOFONDU

katalóg odrôd

KATALÓG LOKÁLNE PESTOVANÝCH ODRÔD OVOCNÝCH DREVÍN V REGIÓNE „PODPOĽANIE“

JABLONE

Vypracované v rámci projektu LIFE-IP NATURA 2000 SVK, ktorého plný názov znie:
„Úloha siete Natura 2000 a manažment vybraných prioritných biotopov
v integrovanej ochrane krajiny v Slovenskej republike“.
Projekt LIFE-IP NATURA 2000 SVK [LIFE19 IPE/SK/000003] je spolufinancovaný
zo zdrojov Európskej únie v rámci programu LIFE a z prostriedkov štátneho
rozpočtu SR prostredníctvom Ministerstva životného prostredia SR.

www.prirodaprevsetkych.sk

JABLONE

4 Banánové zimné

Základná pestovateľská charakteristika:

Táto zimná americká odroda sa vyznačuje zdravým bujným rastom. Vo vyššom veku tvorí rozložené koruny s previazanými vetvami. Vyžaduje dobré jablňové polohy, no znáša aj občasné sucha. Plodí stredne skoro, pomerne pravidelne. Odrôda je odolná voči chorobám, plody nevädnu, sú menej napadané obalovačom. Trpí však chřestavitosťou. Je vhodná pre vyššie kmerne tvary aj na typové podpníky stredného a slabšieho rastu. Vyskytuje sa pomerne zriedkavo.

Opis plodu:

plody sú prevažne stredne veľké, plocho guľovité, nepravidelné, oblé, niekedy prerušené nápadným švom tiahnučim sa od kalicha po stopkovú jamku. Jedna polovica plodu býva menšia. Šupka je jemná, ale pevná, hladká, lesklá, neskôr masťná, citrónovo žltá, so zlatožltým líčkom a tmavšími lenticelami. Dužina je jemná, kyprá, žltkastá, stredne šťavnatá, sladkokyslá, s jemnou, banánovou príchutou. Na vzduchu takmer nehnedne a výrazne vonia.

Obdobie zberu:

október

Obdobie konzumnej zrelosti:

november až apríl

Fotodokumentácia:

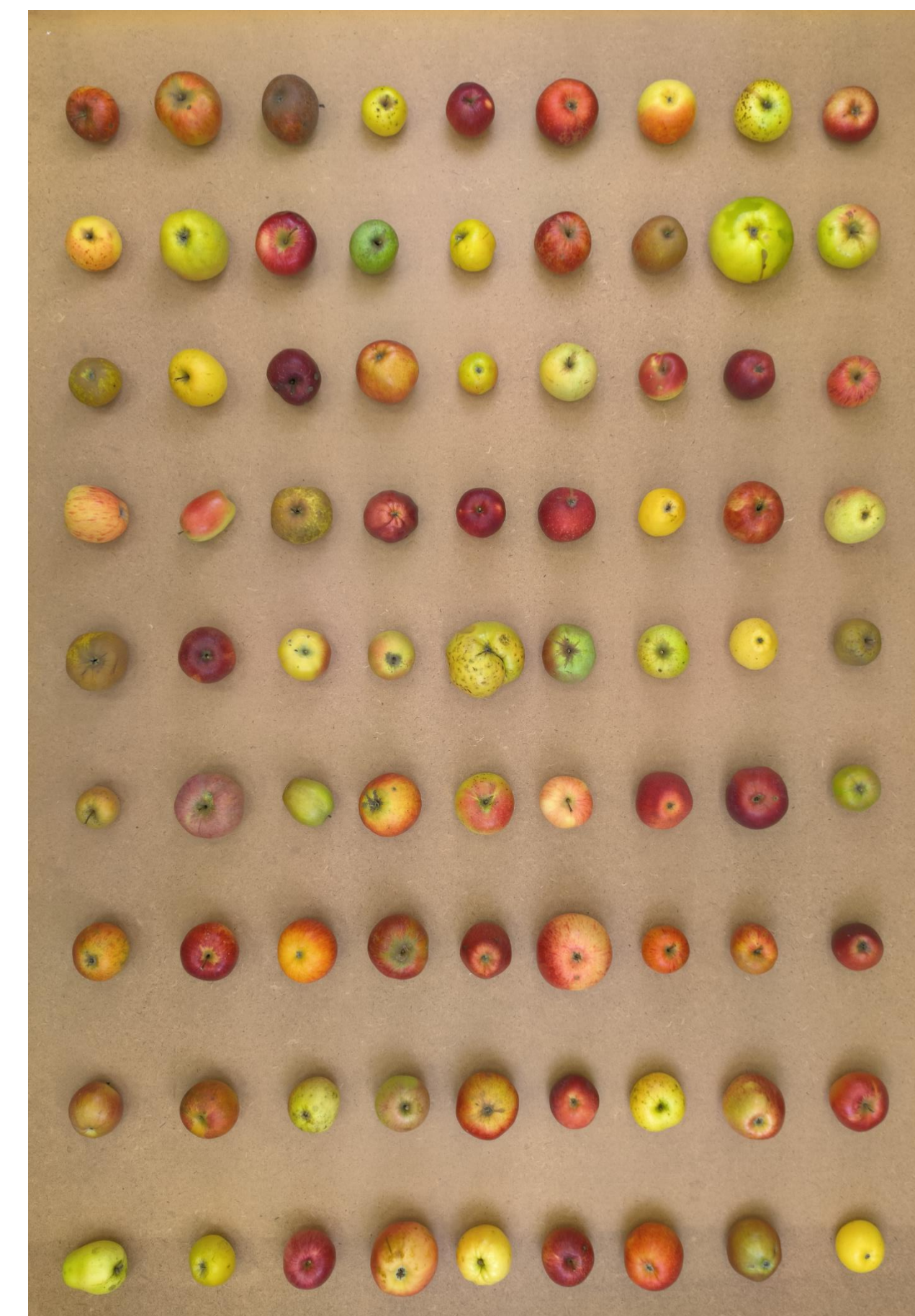
Späť na obsah ►►►

https://www.prirodaprevsetkych.sk/wp-content/uploads/2025/01/PPV_Katalog-odrod_A4_07.pdf

4. AKTIVITY PROJEKTU PRE ZÁCHRANU GENOFONDU

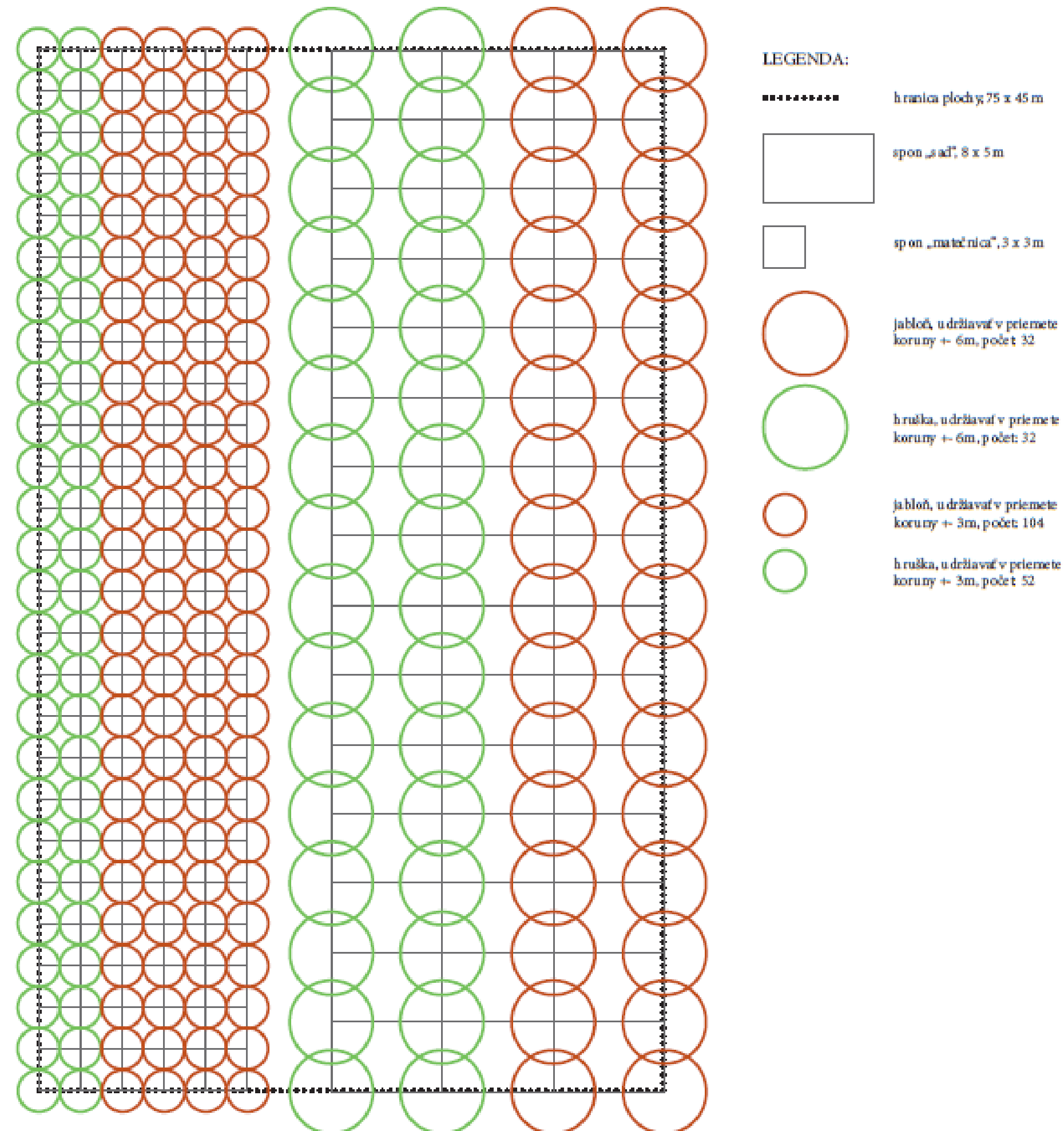
výstava odrôd

4. AKTIVITY PROJEKTU PRE ZÁCHRANU GENOFONDU

genofond, sad a matečnica – Zvolen Stráže

VÝSADBOVÝ PLÁN - GENOFOND OVOCNÝCH DREVÍN, LOKALITA STRÁŽE - VARIANT 1

SAD:

32 genotypov jabloní
32 genotypov hrušiek

MATEČNICA:

104 genotypov jabloní
52 genotypov hrušiek

4. AKTIVITY PROJEKTU PRE ZÁCHRANU GENOFONDU

genofond, sad a matečnica – Zvolen Stráže

4. AKTIVITY PROJEKTU PRE ZÁCHRANU GENOFONDU

d'alšie aktivity

- pokračovať v mapovaní
- charakterizovať krajské odrody
- doplniť katalóg
- vysadiť genofondový sad
- množiť dreviny pre hospodárov v regióne

d'akujem za pozornost'

